

פי אות הוא ביני וביניכם • אות גדולה היא בינינו, שפחתתי בכם בהנחילי לכם את יום מנוחתי למנוחה. לדעת • האמות בה, "פי אני ה' מקדשכם".

יד ותטרונו ית שבחא ארי קודשא היא לכוון מחללה אתקטלא יתקטל ארי כל דינעבד בה עבידא וישתעי אנשא ההוא מגו עמה:

(ד) ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחללה מות יומת פי פלהעשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה:

ט"ז • מות יומת • אם יש עדים והתראה • ונכרתה • בלא התראה • מחלליה • הנוהג בה חול בקדשתה •

טו שתא יומין יתעבד עבידא וביומא שביעאה שבת שבחא קודשא קדם יי כל דינעבד עבדתא ביומא דשבתא אתקטלא יתקטל:

(טו) ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה פלהעשה מלאכה ביום השבת מות יומת:

ט"ח • שבת שבתון • מנוחת מרגוע, ולא מנוחת עראי: (שבת שבתון • לכה כפלו הכתוב, לומר שאסור בכל מלאכה, אפלו אכל נפש. וכן יום הכפורים, שנאמר בו: "שבת שבתון היא לכם", אסור בכל מלאכה. אבל יום טוב לא נאמר בו כי אם: "ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון" (שם), אסורים בכל מלאכת עבודה, ומתרים במלאכת אכל נפש). קדש לה' • שמירת קדשתה לשמי ובמצותי.

טז ויטרונו בני ישראל ית שבחא למעבד ית שבחא לדריהון קנם עלם:

(טז) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורתם ברית עולם:

עראי שאינה אלא כפי להחליף בה בין מלאכה למלאכה (בא"י):
(שבת שבתון. לכה כפלו הכתוב, לומר שתהא שביבתו שבייתה גמורה, שאסור בכל מלאכה, אפילו מלאכת אוכל-נפש. וכן יום-הכפורים שנאמר בו (ויקרא כג, לב) 'שבת שבתון היא לכם', אסור בכל מלאכה. אבל יום-טוב לא נאמר בו 'שבת שבתון' כי אם 'שבתון' בלבד, וכגון זה האמור בהג' הסוכות ושמיני עצרת: 'ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון' (שם פסוק טז), לפי שהם אסורים רק בכל מלאכת עבודה, ומותרים במלאכת אוכל-נפש):
קדש לה'. ואילו למעלה הוא אומר (פסוק יד) 'קדש היא לכם?' אלא כפי פירושו: שמירת קדושתה המתקיימת על ידכם, תהיה מוקדשת לשמי ובמצותי, ולא לאהבת המנוחה והתענוג (בא"י, באמ"ח): תורה טז

למנוחה:
לדעת. שיהיו יודעים האומות בה - על ידי מצות השבת, מתוך שהם לא נצטוו עליה - 'פי אני ה' מקדשכם': תורה יד
(יד) מות יומת. בסקילה על-ידי בית דין, אם יש עדים והתראה - שראוהו שנים שהחיל את השבת, והתרו בו קודם לכן:
ונכרתה הנפש היא. והו עונש פרת, למחלל את השבת בלא התראה (מכילתא):
מחלליה. לשון 'חילול' משמעו: עשיית דבר קדוש כאילו הוא דבר חולין. לפיכך כל הנוהג בה חול בקדושתה ועושה בה מלאכה, קרוי 'מחלל': תורה טו
(טו) שבת שבתון. כפל הכתוב לשונו, לומר ששביית השבת תהיה מנוחת מרגוע - מנוחה לשם ענין המנוחה עצמה, כמצות היום, ולא מנוחת

מעוטין - כל מקום שנאמר לשון 'אף' או 'רק', הרי זה מורה על מיעוט בענין האמור בו, וכאן באה תיבת 'אף' למעט את יום השבת ממלאכת המשכן ונאמנם אלמלא מיעוט זה, לא היינו לומדים מלשון 'ואתה' האמורה לעיל שאין המשכן דוחה שבת, שכן היה מקום לפרש כי 'ואתה' בא לומר להיפך, שמלאכת המשכן דוחה שבת. ורק לאחר שנתמעט הדבר מלשון 'אף', מעתה אנו למדים שאף 'ואתה' האמור לפניו בא להורות שלא תדחה שבת מפני מלאכת המשכן (רי"ד):
כי אות הוא ביני וביניכם. שביית השבת היא סימן העומד בין הקב"ה לישראל, וכלומר: אות גדולה היא בינינו להודיע שפחתתי בכם, בהנחילי לכם את השבת שהוא יום מנוחתי [כמו שנאמר (פסוק יד) 'וביום השביעי שבת וינפש'] שיהיה גם לכם